

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam po nj, plača za vse leto 23 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petorostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Ricmanjsko cerkveno vprašanje.

X.

Križevski škof je izvrševal v Ricmanjih vso **jurisdikcijo in spiritualibus** glede delitve zakramentov in glede službe božje; tako je n. pr. leta 1901. križevski škof odredil opravljanje raznih pobožnosti povodom svetega leta!

In kar je seveda poglavito, so se ženitbe vršile na temelju jurisdikcije križevskega škofa!

Dolinski župnik č. g. Jožef Zupan je popisal glede tega precej papirja ter se pritoževal na tržaški škofijski ordinarijat in na c. k. r. vlado, da poročava ricmanjski kaplan brez njegove delegacije, da je on, Zupan, pravi inštalirani župnik ricmanjski i. t. d., a tržaški škofijski ordinarijat mu na vse te jeremijade ni niti odgovoril!

Znano je tudi, da je tržaško c. k. r. namestništvo večkrat zahtevalo zlasti od pok. škofa Šterka in to na temelju znanih paragrafov iz l. 1874., naj se dr. Požarja iz Ricmanj premesti, češ, da je on vseh zmešnjav kriv v dolinski fari in v Ricmanjih, a dobilo je odgovor, da ordinarijat ne more ustreči želji c. k. r. namestnika, **ker se dr. Požar nahaja pod jurisdikcijo križevskega škofa** ter naj se v stvari na istega obrne! Ali ne bo tako, gospod grof Marenzi? In bivši kaplan dr. Požar je ostal v Ricmanjih, dokler gani c. k. r. primorka vlada na ukaz dr. Nagla z bajonetni odstranila! Vprašamo dalje: ako ni križevski škof v Ricmanjih imel nič op-

viti v cerkvenih stvareh, zakaj ga je pa meseca maja lanskega leta poklical cesar na Dunaj zbog ureditve ricmanjskih cerkvenih odnosov? Zakaj ni cesar poklical, katerega drugega škofa, morda goriškega metropolita ali morda celo samega dr. Nagla? Zakaj je bil križevski škof potem pozvan v Rim, kjer je posebna komisija kardinalov reševala ricmanjsko cerkveno vprašanje? No o tem pozneje.

Jasen dokaz za to, kar smo ravno sedaj navedli, je sledeči drastični slučaj, ki obenem razsvetljuje razmere, vladajoče na tržaškem c. k. r. namestništvu.

Pozimi leta 1901. sta se dogovorila neki Jakob Kuret in neka Katarina H. iz Ricmanj, da se poročita. Bila sta pa bratranca. Jakob Kuret je bil vdovec, a bolehal je že dle časa in ni imel nobenega človeka, ki bi mu stregel. Njegova sestrčina se je takorekoč žrtvovala s tem, da je privolila v možitev, ker je bilo očitno, da bo Jakob Kuret težko več okrevljal.

Napravila sta torej prošnjo za dispenco na sveto Stolicu in to **preko grško-katoliškega ordinarijata v Križevcih. Istim potom jima je došla dispensa iz Rima.** Začetkom marca 1901. sta napravila tozadevno prošnjo tudi na c. k. r. namestništvo v Trstu, da jih isto dispencira od civilnega zadržka. Prošnja je bila opremljena z vsemi potrebnimi razlogi in prilogami, bil je v prepisu tudi dekret grško-katoliškega ordinarijata v Križevcih, ki ju je v imenu svete Stolice dispensiral. — Mislila sta, da jima v teku enega meseca t. j. do Velike noči pride tudi od namestništva dispensa. Minila je Velika noč, no-

bene rešitve. Urgirala sta rešitev s pismeno prošnjo. Zopet nobenega odgovora! Početkom maja naprosila sta bivšega kapelana dra. Požarja, naj gre ta osebno vprašati na namestništvo, kaj je z njuno prošnjo. Kolikor se je slišalo, je namestniški referent sprejel dra. Požarja na način, kakor znato nemožno, grof Marenzi, referent za bogočastje c. k. r. namestništva v Trstu. Ker ni to nič izdalo, šel je k grofu Marenziju sam legalni zastopnik ricmanjski. Temu je rekel grof Marenzi, da **navlaš** zato na reši prošnje, češ, da bodo ljudje vrgli vso krivdo glede ricmanjske afere na dra. Požarja! Sicer je pa obljubil rešiti prošnjo čimprej. Ali te obljube ni držal. Koncem maja je bil zopet dr. Požar pri referentu, to pot ni bil grof Marenzi, kakor se je zvedelo, tako nervozen kakor prvič, in zopet je obljubil, da bo prošnjo rešil! **Tri mesece je torej prošnja za dispenco ležala na c. k. r. namestništvu in take prošnje mora c. k. r. namestništvo rešiti v najkrajšem času.** Toda da niso hoteli reči, ne pa niso smeli!

Vojna na Daljnem Vztoku.

Resnica o boju pred Port Arturjem.

Brzjavka namestnika Aleksejeva na carja Nikolaja o boju pred Port Arturjem dne 23. rožnika se glasi: Ob 8. uri zjutraj so zaporedno odplule ladje »Novik«, »Diana«, »Askold«, »Sebastopol«, »Poltava«, »Cesarevič«, »Pobjeda«, »Peresvjete«, »Retvizan«, »Bajan« in »Palada« v zunanje pristanišče in se tamkaj usidrale. Ker se je opazilo, da plavate na redi dve japonski mini, je brodovje ostalo usidrano. Istočasno so našle druge male ladje na vzhodnem obrežju zu-

nanjega pristanišča okoli deset min, ki so jih najbrže ponoči položile sovražne torpedovke. Mine so se razstrelile in se je s tem odstranila vsaka nevarnost.

Ob treh popoldne je brodovje, ladja za ladjo, odplulo na široko morje, na čelu mu križarka »Novik«. Eskadra je jadrala v smeri proti jugu. Ladje, ki so odstranjevale mine, so se pod zaščito topničark posiale nazaj v luko. Ves ta čas so opazovale gibanje ruskega brodovja dve japonski stražni ladji in torpedna flotila. V daljavi dvajset milj smo opazili japonsko ladjevje, obstoječe po zunanjih znakih sodeč iz 4 oklopnice 1. razreda in 1 oklopnice 2. razreda, iz 4 oklopnih križark, 12 križark in 30 torpedovk, ki je plulo v dveh oddelkih proti nam. Ko smo se bolj približali, smo opazili, da se je sovražnik pripravljal, da bi nekaj križark in torpedovk postavil med obrežje in naše brodovje in s tem povzročil, da bi sovražne torpedovke ponoči del naših ladij izvabile iz bojne vrste in jih podnevi zapletle v boj.

Oziraje se na to, da je bila sovražna eskadra veliko močnejša, nego naša, zlasti pa z ozirom na veliko število sovražnih torpedovk, sem sklenil vrniti se v Port Artur, da na ta način obvarujemo naše brodovje pred eventualnimi izgubami. Ob 7. uri zvečer smo se okrenili in pluli proti pristanu. Sovražnik ni poskusil niti tega preprečiti, niti se približati našemu ladjevju. Ob 10. uri zvečer je eskadra dospela na redo in se tamkaj usidrala.

Med potoma so se japonske torpedovke približale in dvakrat napadle dve zadnji naši ladji, ki ste pa njih napad uspešno odbili.

Vkljub mesečni noči so sovražne torpedovke opetovano napadle naše ladje, a so bile vselej z uspehom odbite.

Zjutraj smo našli na obali v bližini našega ladjevja 12 torped, ki so bile izstreljene iz velike daljave, ker nismo sovražnih torpedovk bliže pu-

stili, kakor na 12 kabljev. Torpedovke so napadale v oddelkih. Najmanj dve torpedni ladji smo potopili. Zjutraj je vrglo morje na obal enega japonskega častnika in dva pomorščaka. Da smo mogli toli uspešno odbiti napade sovražnih torpedovk, so mnogo pripomogle obrežne baterije in reflektorji na trdnjavi. Vse ladje so se zjutraj brez vsake poškodbe vrnile v luko.

Japonci se umičejo.

General Kuropatkin poroča uradno: Kurokijeva armada ni samo ustavila svoje prodiranje v smeri proti Kajčovu in Dačičavu, ampak se je celo umaknila iz Siandiava v Kanco. Na cesti v Šujan so naši voji zavzeli vas Madiavajco. Na cesti, ki vodi preko Čapanlinskega prelaza v Kajčov, nismo opazili, da bi se tudi tu sovražnik umikal. Južno od Kajčova so Japonci postavili na potih, ki vodijo preko gorskih prelazov, v razdalji 200 km močne pehotne predstraže. V okolici Fengvangčenga so Japonci svoje prodiranje ustavili.

Iz Kuandiansiana in Sincintina so se umaknili v južni smeri.

Poročevalec »Birževih Vjedomosti« pa brzjavlja iz Liaojanga: Naša armada je stopila v ofenzivo. V četrtek, 30. rožnika, smo dobili v roke po ljutem boju gorski prelaz Dalin. Oba prelaza Modul in Fensulin, katera so preje držali Japonci, je zavzel oddelek armade generala Kellerja. Na cesti iz Sinjana v Dačičavo je neki koziaški voj generala Miščenka napal japonsko brigado in jo po sijajnem konjeniškem boju popolnoma uničil. Armada generala Miščenka se pomiče v smeri iz Kondje proti Senjučenu. Japonci se umičejo iz vseh svojih pozicij.

Iz Londona pa se poroča: Kakor se kaže, se japonski vojni načrti ne bodo dali izvesti. Japonske operacije so zastale, dasi imajo Japonci še vse gorske prelaze v rokah razen dalinskega, katerega je zavzel general Kuropatkin. Japonska gardna divizija

LISTEK.

„Romeo in Julija“.

(Tragedija v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare, poslovenil Ivan Cankar. Tiskala in založila „Goriška tiskarna“ A. Gahršek.)

Uredništvo »Slovenskega Naroda« si je pridobilo resnično zaslugi s tem, da je svoj feljton rezerviral izključno samo izvirnim literarnim delom in prenehal s priobčevanjem prevodov iz drugih literatur. S tem se znatno pospešuje domača književna produkcija in se pogloblja zmisel za narodno književnost, obenem pa se zavira razvoj tistega nesrečnega duševnega kozmopolitizma, ki mora naposled narediti konec vsaki narodni literaturi.

Načeloma seveda ni nihče nasprotnik prevodom iz tujih literatur. Ali v tem oziru moramo biti na jasnem, kaj hočemo. Omogočiti se mora, da se vsakdo lahko v slovenskem jeziku seznani z duševnimi velikani drugih narodov, ali prevajajo naj se samo dela velike in trajne vrednosti, dela svetovnega pomena, ne pa vse

vprek, kakor je pri nas navada. — Sedaj je Ivan Cankar preložil Shakespeareovo tragedijo ljubezni »Romeo in Julija«. Kako mesto zavzema to delo v svetovni literaturi, o tem pač ni treba razpravljati. Kdor se zaveda pomena te tragedije, tisti bo umel, zakaj posvečujemo Cankarjevemu prevodu toliko pozornost, da govorimo o njem obširneje, nego je sicer navada.

Kdor hoče prevajati Shakespeara, mora biti sam pesnik in pravi mojster v slovenskem slogu. Prevod tako znamenitega dela je samo tedaj vreden, da se natisne, če je prevod vzoren. Kaj pomeni v tem slučaju izraz »vzoren«, naj ilustrujemo s posebnim slučajem. Schlegel je preložil Shakespeara na nemški jezik, in preložil ga je tako, da je Shakespeare postal takorekoč nemški pesnik, da so njegova dela po zaslugi Schleglovega prevoda dandanes ravno tako last nemškega, kakor angleškega naroda. Med Francozi, med Italijani, med Rusi, med Španci ni dobil Shakespeare nobenega takega pralagatelja kakor je bil Schlegel in zato se

tudi ni nikjer tako udomačil kakor med Nemci.

Iz tega slučaja se pa tudi spozna, da prevajanje tujih literarnih del nikakor ni mehanična stvar, nego da je to težka umetnost. Ne gre se samo zato, da se prevedejo posamezni stavki jezikovno in stilistično nego pravilno, da se umotvor takorekoč prelije iz novega materijala. In pri tem igrajo veliko vlogo izrazilna sredstva dotičnega jezika. Jeziki niso nastali mehanično, nego so plod tisočletnega razvoja in zato se v vsaki besedi zrcalijo čustva, pojmi in naziranje dotičnega naroda. To se vidi, če pri konkretnih stvareh Rus govoreč o zimi rabi vse drugačne izraze, kakor Italijan. Pri abstraktnih pojmi je razloček še veliko večji. Ko se je pri nas uprizoril Sudermannov »Dom«, je vsakdo čutil, da beseda »dom« ne izraža tega, kar pomeni v nemškem jeziku »Heimat«. Nemec n. pr. pa zopet ne bo nikdar dobil primerne besede, da bi preložil naš izraz »zalo dekle« ali francosko »causera«. Naša beseda »kramljati« je francoskemu izrazu »causer« še nekoliko bolj ade-

kvatna, kakor nemška beseda »plaudern«, ki pravzaprav odgovarja francoskemu izrazu »bavarder«.

Kak dolgočasen filolog bi vzpričo Cankarjevemu prevodu »Romea in Julije« predvsem vprašal, če zna Cankar tako dobro angleški, da zamore Shakespeara iz izvirnika prevajati. Nam, ki nismo filologi, je to vseeno. Schiller je preložil Evripidovo »Ifigenijo v Avliidi« in nekaj prizorov iz istega pesnika »Feničanka«, dasi niti grškega alfabeta ni poznal. Pomagal si je s francoskimi in latinskimi prevodi. In vendar sta ta njegova prevoda neprimerno večje vrednosti, kakor prevodi različnih znamenitih filologov, ki so znali izborni grški ali — slabo nemški.

Kakšen je torej Cankarjev prevod »Romea in Julije«? Tak, kakor Schleglov ni, a vendar tak, da smo ga lahko veseli. Cankar ni Shakespeara je čisto nič soroden, in zato se ne more reči, da ga je popolnoma pogotil. Pač pa se lahko reče: Ko bi bil Shakespeare svojo tragedijo spisal v slovenskem jeziku, bi bil večinoma tako pisal, kakor ga je preložil Cankar.

Dve blagi duši.

Humoreska. Spisal X.

Toliko ko nocoj oče Volek že od svoje svatbe sem, torej celih 26 let, niso pili. No, takrat so pili na korajžo in to je bilo dobro, nocoj pa so pili na jezo, in kako slabo da je to, so občutili najbolj zdaj, ko so speli svojo pot iz gostilne domov. Oj vi usmiljeni bogovi, kako pač ste mogli obiskati uboge, povsem nedolžnega očeta Volka s takim neizmernim trpljenjem, kot je bila tisto noč njihova pot domov — njega, grešnika in hudodelca, ki mu je ime Vrček, pa pustiti brez sleherne kazni in pokore? Nič; bogovi so krivični, zato pa naj sodi pravični svet, kdo se je pregrešil tisti večer in je zaslužil kazen, oče Volek ali Vrček.

Tako mirno in modro in čez vse veličastveno so sedeli tisti večer oče Volek, župan slavne občine Kravjesedlo, v hudoimennitni družbi gospoda c. k. deželne sodnje svetnika, slavnega gospoda doktorja Kozjeroga in še nekega visokega gospoda uradnika c. k. vlade, kateri vsi gospodje so bili prišli iz Ljubljane kakor komisija v veliki

